

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Баглійський районний суд м. Дніпродзержинська
08.11.2023

м. Київ, 2023

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі ст. ст. 13, 19-1, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 25.10.2023 групою НПМ здійснено відвідування Баглійського районного суду м. Дніпродзержинська (далі – суд).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Нікулін Віталій Андрійович, представник Уповноваженого з прав людини в місцях несвободи;

Паршакова Ольга Валеріївна, головний спеціаліст відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Григоров Михайло Сергійович, головний спеціаліст відділу аналітики та взаємодії з громадськістю Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Ключарьов Костянтин Олегович, представник громадської організації;

Клименко Денис Вікторович, представник громадської організації.

Керівництво установи:

Скиба Сергій Афанасійович, голова суду (на посаді з 04.04.2023);

Олефір Ганна Валеріївна, керівник апарату суду (на посаді з 01.10.2010);

Башкова Ольга Володимирівна, заступник керівника апарату суду (на посаді з 03.09.2012).

Суд розташований за адресою: Дніпропетровська обл., м. Кам'янське, проспект Конституції, 64.

Охорону суду здійснює Територіальне управління служби судової охорони у Дніпропетровській області.

Штатна чисельність персоналу суду становить 44 посади, з них 9 посад суддів.

Некомплект персоналу у суді складає 12 посад.

На вході до будівлі суду наявна табличка із назвою суду (фото 1).

У приміщенні суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів, тощо (фото 2).

Для здійснення правосуддя в суді облаштовано 6 зали судових засідань, 4 з них для розгляду кримінальних справ.

Суд розміщений у двохповерховій будівлі. На першому поверсі розміщено 2 зали судових засідань для розгляду цивільних справ. На другому поверсі розміщено 4 зали судових засідань для розгляду кримінальних справ. У будівлі облаштовано два входи – основний (центральний) та службовий (конвойний) вхід.

Зали судових засідань для розгляду кримінальних справ облаштовано стаціонарною кабіною для розміщення підсудних (засуджених) з органічного скла (фото 3).

Центральний вхід до суду обладнано пандусом та кнопкою виклику персоналу (фото 4, 5).

Суд обладнано автоматичною пожежною сигналізацією, системою засобів зв'язку та сигналізації про небезпеку (фото 6). Також встановлено систему відеонагляду.

Вікна вартового приміщення та залу судового засідання для розгляду кримінальних справ обладнано ґратами (фото 7). Для безпеки підсудних (засуджених) та відвідувачів суду у приміщенні варті облаштовано окремий санітарний вузол для підсудних (засуджених) (фото 8).

В суді забезпечено доступ підсудних (засуджених) до чистої питної води як у камерах, так і у залі судового засідання для розгляду кримінальних справ (фото 9).

В суді здійснюється опромінювання бактерицидними лампами залів судових засідань та камер для підсудних (засуджених), належним чином ведеться відповідний журнал.

За період з 01 січня по 25 жовтня 2023 року не виявлено ознак заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницької смерті утримуваних.

Під час відвідування групою НПМ вивчено службову документацію, оглянуто приміщення суду щодо відповідності вимогам законодавства України та міжнародних стандартів.

Попереднє відвідування групою НПМ не здійснювалося 22 січня 2021 року.

За результатами попереднього відвідування були надані наступні рекомендації:

- вжити заходів щодо належного функціонування системи опалення в приміщенні суду;

- вжити заходів щодо усунення порушень Правил пожежної безпеки у суді;

- вжити заходів щодо дотримання належних умов утримання підсудних(засуджених) в камерних приміщеннях;

- забезпечити підсудних (засуджених) чистою питною водою;

- створити умови для участі в судових засіданнях маломобільних груп населення;

забезпечити наявність ізольованого маршруту конвоювання підсудних (засуджених) від конвойного приміщення до зали судових засідань;

обладнати бокс для заїзду спеціального конвойного автомобіля або огорожену стоянку для спеціального автотранспорту варті.

Надані рекомендації виконані частково.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права осіб на гідні умови тримання (ст. 28 Конституції України, ст. 25 Загальної декларації прав людини, п. 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі - ДБН).

1. Вимогами п. 6.5.2. ДБН передбачено, що в кожному приміщенні суду камери для підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен залу судових засідань для розгляду кримінальних справ. Тобто, в суді, де розташовано 4 зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано 12 камер. Натомість в суді обладнано лише 2 камери для тримання підсудних (засуджених), що може порушувати вимоги роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою.

2. Окрім цього, розміри камер не відповідають вимогам пункту 6.5.2 ДБН. Встановлено, що площа однієї камери становить 5,6 м², другої – 2,5 м², що не відповідає встановленим нормам 4 м².

Довідково: замірювання площі здійснювалося з використанням сертифікованого далекоміру «Bosch PLR 25».

3. Приміщення для конвою обладнано з порушенням вимог п. 6.5.3 ДБН. Зокрема, площа приміщення не відповідає нормі у 12 м², відсутні оглядове віконце на вхідних дверях приміщення, металева шафа для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів (фото 10).

Порушення права на професійну правничу допомогу (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України).

4. У порушення вимог п. 6.5.2 ДБН у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможливило реалізацію їх права на захист.

Комітет із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у 21-ій Загальній доповіді наголошує на необхідності проведення зустрічі адвоката із затриманою особою

у приватному порядку, віч-на-віч для того, щоб затримана особа відкрито говорила яким чином з нею поводяться. Комітет не вбачає жодної необхідності відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом і зацікавленою особою.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплати Україною значних сум коштів в якості компенсації.

Так, у справі «Фірстов проти Росії» (скарга №67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (ст. 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю та ст. 21 Конституції України).

5. У порушення вимог п. 11.5 Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН. Інклюзивність), санітарний вузол у приміщенні суду не пристосований для користування маломобільними групами населення у зв'язку з відсутністю поручнів.

6. Доступ маломобільним групам населення та підсудним (засудженим), що пересуваються на кріслах колісних, на другий поверх, де розміщені зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, обмежений через відсутність пандусу або іншого підйомного механізму.

Порушення права на забезпечення безпеки у суді.

7. Для доставки обвинувачених та засуджених осіб до приміщення суду використовується окремий вхід (фото 11). Відповідно до п. 14 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах підсудних (засуджених) за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція) заїзд конвойного автомобіля для посадки (висадки) підсудних (засуджених) здійснюється через внутрішній двір, який обладнано огорожею. Проте, зазначена стоянка не може

вважатися належним чином огорожена через розташування на її території інших об'єктів нерухомості (гаражів) (фото 12).

8. У відповідності до вимог п. 13 Інструкції в приміщенні суду забезпечено ізолюваний маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від службового входу суду до двох залів судових засідань для розгляду кримінальних справ. (фото 13). Проте ізолюваний маршрут конвоювання підсудних (засуджених) до інших залів судових засідань для розгляду кримінальних справ відсутній.

Порушення права на життя (стаття 27 Конституції України, стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини).

9. На момент відвідування суду тимчасове укриття не облаштовано, що є порушенням Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579. Найближче укриття знаходиться по вул. Менделєєва, 6.

10. В установі порушуються вимоги п. 3.19 р. V Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417.

Так, встановлено, що в залах судових засідань № 3, 4 наявні протерміновані вогнегасники.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Дніпропетровській області:

1. Опрацювати питання щодо збільшення кількості та розміру камер у приміщенні суду до 4 м² відповідно до вимог пункту 6.5.2 ДБН;
2. Обладнати приміщення для конвою відповідно до пункту 6.5.3 ДБН;
3. Облаштувати будівлю суду кімнатою для роботи адвоката з підсудними;
4. Обладнати будівлю суду санвузлом для маломобільних груп населення;
5. Забезпечити доступ підсудних (засуджених) до залів судового засідання для розгляду кримінальних справ, що розташовані на другому поверсі;
6. Забезпечити наявність ізолюваного маршруту конвоювання підсудних (засуджених) від конвойного приміщення до всіх залів судових засідань для розгляду кримінальних справ;
6. Обладнати повністю ізолювану стоянку для спеціального автотранспорту варті;
7. Облаштувати у будівлі суду найпростіше укриття;
8. Дотримуватися у суді правил пожежної безпеки.

Солонянському районному суду Дніпропетровської області:

1. Вживати заходи щодо запобігання порушень, що можуть призводити до порушень прав людини.

Додаток: фотоматеріали, отримані під час відвідування, на 4 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

Головний спеціаліст відділу інспектування
об'єктів контролю в правоохоронних,
судових органах та військових формувань
Департаменту з питань реалізації
національного превентивного механізму
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини

Ольга ПАРШАКОВА

Фото

Фото 1

Фото 2

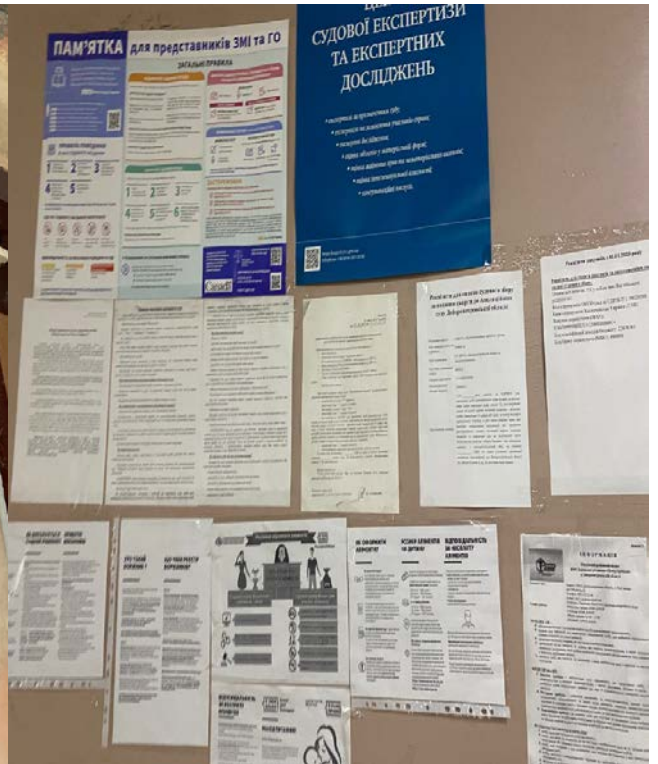

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

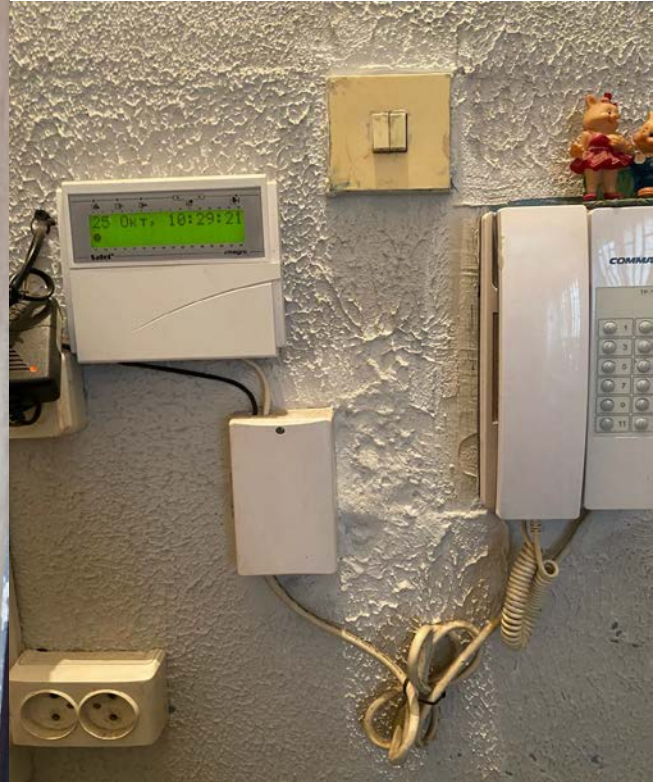

Фото 7

Фото 8

Φοτο 9

Φοτο 10

Φοτο 11

Φοτο 12

Φοτο 13

